

bisa
perspective.brussels
brussels instituut voor statistiek en analyse

BRUSSELS STATISTISCH MEERJARENPROGRAMMA

2023-2026

FOTO COVER

Shutterstock

LAYOUT

BISA

CONTACT

Voor meer informatie:

Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse

bisa@perspective.brussels - www.bisa.brussels

VERANTWOORDELIJKE UITGEEFSTER

Astrid ROMAIN, Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA)

Geschreven met de steun van IDEA Consult

Reproductie toegestaan mits de bron wordt vermeld

BRUSSELS STATISTISCH MEERJARENPROGRAMMA 2023-2026

INHOUDSTAFEL

DE ESSENTIE	5
1. INLEIDING: DE NOODZAAK VAN EEN STATISTISCH MEERJARENPROGRAMMA	7
2. METHODOLOGIE VOOR HET OPSTELLEN VAN HET PROGRAMMA	9
2.1. Analyse van de verschillende brusselse beleidsprogramma's	9
2.2. Raadpleging van de belanghebbenden	9
2.3. Raadpleging van de regionale en federale statistische autoriteiten	9
3. STRATEGISCHE UITDAGINGEN VOOR DE BRUSSELSE STATISTIEK	10
Statistische uitdaging 1: de kwaliteit van de leefomgeving meten	10
Statistische uitdaging 2: de inclusie in het stadsgewest meten	10
Statistische uitdaging 3: de veerkracht van de stad meten	10
4. HOE GAAN WE DEZE STATISTISCHE UITDAGINGEN AAN?	12
4.1. Een passende geografische opsplitsing verzekeren	12
4.2. Beter op crisissen reageren door de samenwerking te versterken	12
4.3. De technische infrastructuur verbeteren	12
5. DE STATISTISCHE BASISOPDRACHTEN	13
5.1. De productie van de bestaande statistieken	13
5.2. De verspreiding van de bestaande statistieken	15
6. WETTELIJKE CONTEXT	18

DE ESSENTIE

Betrouwbare en snel beschikbare overheidsstatistieken zijn een essentiële hefboom voor elk overheidsbeleid. Statistieken maken het mogelijk bepaalde realiteiten te objectiveren, een passend overheidsbeleid uit te stippelen en daarna te volgen en te evalueren. De COVID-19-gezondheids crisis heeft meer dan ooit getoond dat statistieken van essentieel belang zijn voor de politieke besluitvorming.

Het opstellen van een statistisch meerjarenprogramma is de gelegenheid om een balans op te maken en na te denken over toekomstige prioriteiten voor de statistische ontwikkeling. Het evenwicht tussen innovatie en het behoud van kerntaken is essentieel.

Om dit tweede statistisch meerjarenprogramma op te stellen, heeft het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) zich gebaseerd op de in de Brusselse politieke programma's geformuleerde behoeften en op die van de verschillende gebruikers van de Brusselse statistieken: politieke besluitvormers (Stuurcomité), overheidsinstellingen (Gewestelijk Technisch Comité voor Statistiek en Analyse, Brupartners, Perspective, enz.), academici (Wetenschappelijke Raad van het BISA), het personeel van het BISA zelf.

Dankzij de analyse van de politieke programma's en de raadpleging over de behoeften identificeerde konden de belangrijkste Brusselse uitdagingen worden geïdentificeerd waarvoor statistieken bijzonder relevant kunnen zijn. Deze identificatie en kruising van informatie heeft geleid tot het formuleren van drie statistische uitdagingen voor het BISA voor de komende vier jaar.

De drie voor de periode 2023-2026 geïdentificeerde statistische uitdagingen zijn:

- De kwaliteit van de leefomgeving meten
- De inclusie in het stadsgewest meten
- De veerkracht van de stad meten.

Om op deze uitdagingen te antwoorden, zal het BISA:

- sommige in het kader van het vorige programma gestarte projecten voortzetten,
- zijn samenwerkingen versterken;
- het gebruik van nieuwe methoden overwegen. Naast deze nieuwe uitdagingen voert het BISA/het Instituut zijn kerntaken verder uit.

De in dit statistisch meerjarenprogramma 2023-2026 gepresenteerde uitdagingen en de middelen om ze te realiseren, vormen de strategische oriëntaties die het BISA zal volgen in het kader van zijn proces voor de productie en verspreiding van de Brusselse statistieken. Ze zullen vervolgens worden omgezet in concrete acties in de meer operationele jaarlijkse statistische programma's van het BISA en zijn partners van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek voor de komende vier jaar.

Veel leesplezier!

Astrid ROMAIN
Directrice van het BISA
perspective.brussels

1. INLEIDING: DE NOODZAAK VAN EEN STATISTISCH MEERJARENPROGRAMMA

Dit statistisch meerjarenprogramma beschrijft de belangrijkste strategische oriëntaties die het BISA zal volgen in het kader van zijn proces voor de productie en verspreiding van de Brusselse statistieken voor de komende jaren.

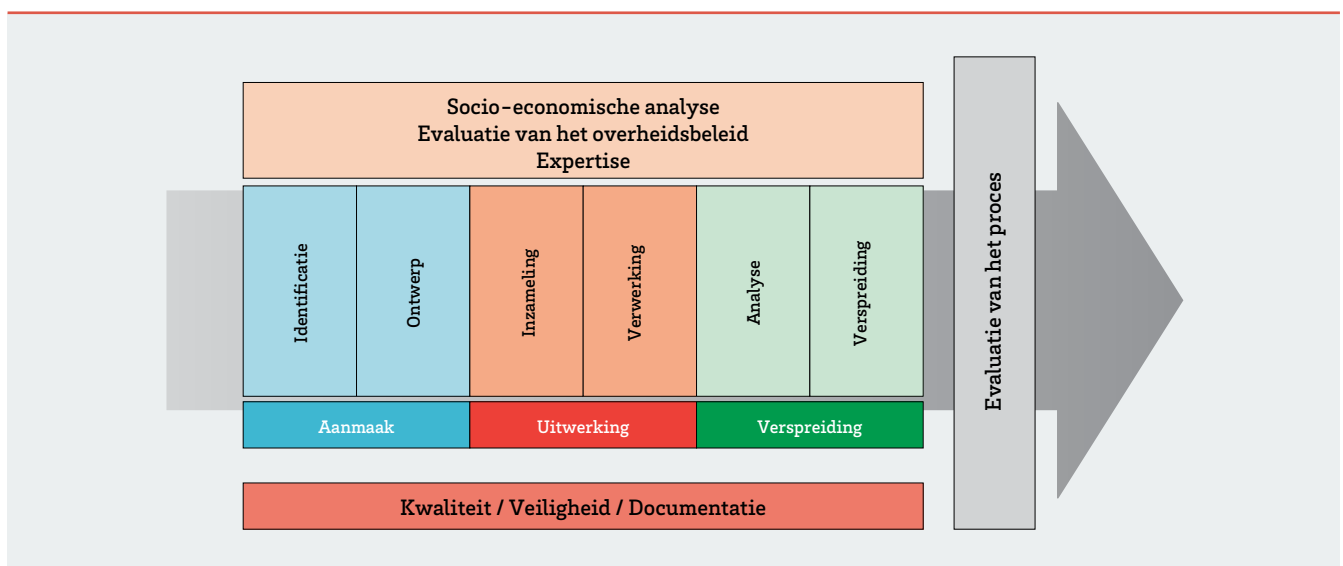
Concreet bestaat dit proces uit drie opeenvolgende fasen die leiden tot de terbeschikkingstelling van statistieken aan de gebruikers (zie Figuur 1):

- › De eerste fase, *de ontwikkeling van nieuwe statistieken*, identificeert de behoeften aan Brusselse statistieken en de beschikbare gegevensbronnen om erin te voorzien. Deze fase omvat ook de voorbereidende methodologische werkzaamheden (definitie van de begrippen, verzamel- en verwerkingsmethoden enz.).
- › De tweede fase, *de productiefase* van zowel nieuwe als bestaande statistieken, behelst het verzamelen en verwerken van gegevens om officiële statistieken te produceren in overeenstemming met de Praktijkcode voor Europese statistieken.
- › In de derde fase, *de verspreiding*, worden de statistieken geanalyseerd en gedocumenteerd, zodat ze bij de verspreiding correct kunnen worden geïnterpreteerd.

Dit programma sluit aan bij het vorige programma, dat betrekking had op de periode 2019-2022¹. Het nieuwe programma heeft meer tijd vereist om de prioriteiten te herzien in het licht van de gezondheidscrisis en de problemen die ze heeft veroorzaakt.

¹ Het vorige programma, dat oorspronkelijk voor de periode 2019-2021 was gepland, werd naar aanleiding van de gezondheidscrisis met een jaar verlengd.

FIGUUR 1: Proces voor de productie van statistieken

De statistische prioriteiten voor de periode 2023-2026 zijn:

- › enerzijds de ontwikkeling, productie en verspreiding van *nieuwe statistieken*, die voortvloeien uit de uitdagingen die op basis van de politieke programma's van Brussel en de behoeften van de gebruikers werden gedefinieerd ;
- › anderzijds de voortzetting van de basisactiviteiten van de productie en verspreiding van bestaande statistieken om de fundamentele taken van het BISA te verzekeren.

Bovendien is dit programma gekoppeld aan andere programma's van het BISA, namelijk:

- › De verschillende jaarlijkse statistische programma's van het Instituut, die elk jaar het statistisch meerjarenprogramma ten uitvoer leggen:
 - het jaarprogramma van de statistische autoriteit;
 - de Brusselse bijdrage aan het geïntegreerd statistisch programma van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS).

Deze programma's geven een nauwkeurige beschrijving van de statistieken die deel uitmaken van het proces van de productie en verspreiding van statistieken door het Instituut voor het beschouwde jaar.

- › Het *meerjarenplan voor informatiebeveiliging*, dat de uitdagingen en maatregelen schetst om de beveiliging van de door het BISA gebruikte informatie te waarborgen.

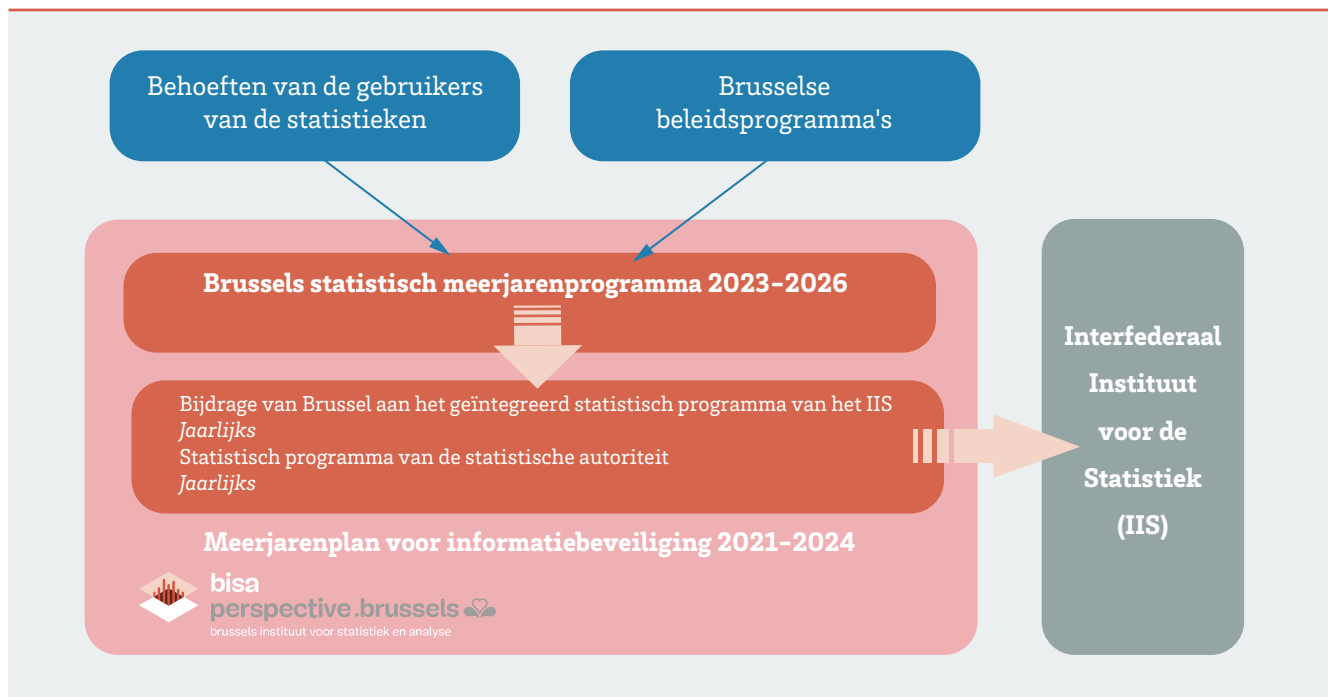
De onderstaande Figuur 2 toont hoe het statistisch meerjarenplan wordt opgesteld op basis van de gebruikersbehoeften en de in de Brusselse beleidsprogramma's geïdentificeerde statistische uitdagingen. Het meerjarenprogramma is dan de bron voor de statistische jaarprogramma's van het BISA. Deze documenten worden ontwikkeld op de achtergrond van het meerjarenplan voor informatiebeveiliging en het lidmaatschap van het BISA van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek als statistische autoriteit (zie hoofdstuk 5). Een de taken van het IIS is het coördineren van de statistische programma's van de verschillende statistische instanties.

**KADER 1:
het meerjarenplan voor informatiebeveiliging van het BISA 2021-2024**

Het BISA beschouwt de informatiebeveiliging als essentieel en als een topprioriteit. Op zijn website brengt het BISA op transparante wijze verslag uit over de garanties die het als statistische autoriteit biedt². Het meerjarenplan voor informatiebeveiliging voor de periode 2021-2024 bepaalt prioriteiten voor de informatiebeveiliging en versterkt het systeem voor het beheer van de informatiebeveiliging binnen het BISA. Dit stappenplan voor de beveiliging is ook afgestemd op de ICT-strategie van Perspective.

2 <https://bisa.brussels/het-instituut/kwaliteit-en-veiligheid-van-de-gegevens>.

FIGUUR 2: Ontwikkeling en structurering van de programma's van het BISA

2.

METHODOLOGIE VOOR HET OPSTELLEN VAN HET PROGRAMMA

Dit statistisch meerjarenprogramma dient als leidraad voor het BISA bij zijn werkzaamheden voor de productie van Brusselse statistieken voor de periode 2023 tot 2026. Het Instituut wil niet alleen de continuïteit van zijn basistaken waarborgen, maar ook het statistische aanbod verbeteren om zo goed mogelijk te voldoen aan de behoeften van de verschillende gebruikers van de Brusselse statistieken. Dit programma is opgesteld op basis van een analyse van deze behoeften.

2.1. Analyse van de verschillende brusselse beleidsprogramma's

Een eerste doelstelling van dit programma is de afstemming op de nieuwe statistische behoeften van de beleidsambities en -intenties. Deze ambities, geformuleerd in de Brusselse beleidsprogramma's³, willen antwoorden op de uitdagingen waarmee Brussel op verschillende gebieden wordt geconfronteerd: de economie en de werkgelegenheid (bv. de opkomst van de kringlooeconomie en de gevolgen daarvan voor de werkgelegenheid, het afstemmen van de behoeften aan arbeidskrachten op het profiel van de Brusselse beroepsbevolking), het milieu (bv. de risico's van de klimaat- en energiecrisis), de sociale inclusie (bv. de toenemende complexiteit van de sociale problemen), de mobiliteit (bv. de opkomst van nieuwe vervoerswijzen) enz.

De eerste stap van de ontwikkeling van dit programma was dan ook de identificatie van de grote statistische uitdagingen die verband houden met de beleidsambities en -intenties.

De analyse van deze documenten heeft het mogelijk gemaakt een reeks thema's te identificeren die volgens hun verwantschap werden ingedeeld in 14 metathema's, zoals duurzaamheid, werkgelegenheid en economie, maar ook veiligheid, governance en de kwaliteit van de Brusselse ruimte. Deze eerste stap heeft al tot het formuleren van statistische prioriteiten voor het BISA geleid.

³ De in aanmerking genomen Brusselse beleidsprogramma's zijn: de Regionale Beleidsverklaring 2019-2024, het plan Good Move 2020-2030, het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling 2018, het Gewestelijk Plan voor Innovatie 2021-2027, de Go4Brussels-strategie 2030 en de Shifting Economy.

2.2. Raadpleging van de belanghebbenden

Naast rekening houden met de Brusselse beleidsprogramma's was het ook belangrijk inzicht krijgen in de statistische behoeften van de gebruikers van de Brusselse statistieken. Er werden verschillende overlegonden gehouden met de Wetenschappelijke Raad van het BISA, het uitgebreide Gewestelijk Technisch Comité voor Statistiek en Analyse⁴, het Stuurcomité van het BISA, het Directiecomité van perspective. brussels en het personeel van het BISA. Dit overleg heeft een overzicht opgeleverd van de statistische behoeften van de verschillende soorten gebruikers en van de belangrijkste onderwerpen waarvoor een statistische meting nodig is.

2.3. Raadpleging van de regionale en federale statistische autoriteiten

Om de ervaring van de andere Belgische statistische autoriteiten met hun respectieve strategieën te benutten, werd overleg gepleegd met de Vlaamse, Waalse en federale statistische autoriteiten. Deze gesprekken hebben het mogelijk gemaakt de belangrijkste statistische uitdagingen te identificeren die deze autoriteiten behandelen en meer te weten te komen over de ontwikkeling van hun respectieve strategieën en over de potentiële globale uitdagingen die relevant zijn voor het Brussels Gewest. Tot slot houdt dit programma ook rekening met het Europees statistisch programma 2021-2027 en de Europese statistische uitdagingen (zie hoofdstuk 5).

Deze verschillende documentaire, analytische en raadplegende fasen hebben het geleidelijk aan mogelijk gemaakt de behoeften nauwkeurig te bepalen, ze te groeperen en de belangrijkste strategische uitdagingen voor dit programma te formuleren.

⁴ Dit GTCS is uitgebreid met hub.brussels en BruPartners via een elektronische procedure.

3.

STRATEGISCHE UITDAGINGEN VOOR DE BRUSSELSE STATISTIEK

Voor de periode 2023-2026 identificeert het statistisch meerjarenprogramma van het BISA drie statistische uitdagingen als strategische krachtlijnen voor de toekomstige meer operationele acties van het Instituut voor de productie van statistieken. Deze drie uitdagingen weerspiegelen de statistische uitdagingen die transversaal in de verschillende Brusselse beleidsprogramma's en in het overleg met de belanghebbenden werden geïdentificeerd.

De drie uitdagingen zijn transversaal en betreffen verschillende thema's die door het BISA worden behandeld. Ze gaan niet voorbij aan de uitdagingen die in het vorige meerjarenprogramma werden geïdentificeerd, maar zetten het werk van het vorige programma gedeeltelijk verder.

Statistische uitdaging 1: de kwaliteit van de leefomgeving meten

De eerste uitdaging betreft de kwaliteit van de leefomgeving van de Brusselaars, dus hun levensomstandigheden in de privésfeer en in de openbare ruimte. De nabijheid van groene ruimten of industriezones, de woonoppervlakte per inwoner, de energie-isolatie van de gebouwen, het veiligheidsgevoel, de evolutie van de wijken en de impact ervan op de kosten van de huisvesting, de aanwezigheid van openbare sportinfrastructuur enz., zijn allemaal factoren die de levenskwaliteit van de Brusselaars in de dagelijkse praktijk beïnvloeden. Deze factoren verschillen ook binnen het Gewest, zodat de levenskwaliteit van wijk tot wijk verschilt.

Deze uitdaging houdt dus onder andere in inzicht te krijgen in:

- › de karakterisering van de woningen in Brussel, de staat waarin ze verkeren, hun energieprestaties, hun prijzen maar ook de kenmerken van hun bewoners en het aandeel van de huisvesting in de gezinsuitgaven;
- › de (groene) ruimten, de openbare voorzieningen en uitrusting - met name recreatie- en sportvoorzieningen - die per wijk toegankelijk zijn, hun verzadiging en frequentering, de staat waarin zij verkeren enz.;
- › de veiligheid en de kwaliteit van de omgeving, bv. verkeersveiligheid, luchtverontreiniging en geluidsoverlast, netheid van de stad enz.

Statistische uitdaging 2: de inclusie in het stadsgewest meten

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het dichtstbevolkte en jongste gewest, met het grootste aantal nationaliteiten. Het heeft de hoogst opgeleide bevolking, maar ook de hoogste cijfers voor ongelijkheid, armoede (ook kinderarmoede), maatschappelijke uitsluiting en werkloosheid. De diversiteit van Brussel heeft de uitdaging van de inclusie als tegenhanger.

De tweede uitdaging is het meten van de mate van inclusie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, maar ook het belichten van de uitsluiting in het stadsgewest. Concreet beoogt deze uitdaging met name de aanpak van de volgende problematiek:

- › de gedetailleerde karakterisering van de bestaansonzekerheid en haar vele facetten: energie- en waterarmoede, het percentage werkende armen, ongelijkheden op de arbeidsmarkt, het percentage mensen met een hoge schuldenlast, de evolutie van het armoedecijfer per wijk enz.;
- › de ontwikkeling en de kenmerken van de bevolking die niet officieel in het Gewest is geregistreerd of moeilijk te benaderen is, zoals de niet-gedomicilieerde studentenbevolking, pendelaars, mensen zonder papieren, dak- of thuislozen, de inactieve bevolking enz.;
- › de toegankelijkheid van het stadsgewest, zijn voorzieningen en de diensten die het aanbiedt aan de bevolking en in het bijzonder aan mensen met een beperking en/of beperkte mobiliteit, mensen die geen toegang hebben tot digitale tools, geen contact hebben met de instellingen enz.

Statistische uitdaging 3: de veerkracht van de stad meten

De derde uitdaging hangt nauw samen met de vele en complexe crisissen waarmee het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt geconfronteerd: milieu en klimaat, gezondheid, migratie, energie enz. Deze uitdaging is dus dubbel. Enerzijds moet men het risico objectiveren. Anderzijds moet men het vermogen meten van het stadsgewest, zijn bevolking, instellingen, economie en grondgebied om met het risico om te gaan.

Deze uitdaging omvat onder meer de volgende problematiek:

- › de objectivering van de milieu- en klimaatrisico's: evolutie van de luchtkwaliteit, lokalisatie van hitte-eilanden, percentage en ligging van doorlaatbare vierkante meters enz.;
- › de ontwikkeling van initiatieven en besluiten in verband met de economische, ecologische en sociale transitie: hoeveelheid geproduceerd en hergebruikt afval, consumptiegewoonten van de huishoudens, aandeel van ruil- en donatiesystemen voor burgers, ontwikkeling van de mobiliteitspraktijken, groene economie, de economische activiteit anders meten enz.

KADER 2 : gender: een transversale dimensie

Uit de verschillende raadplegingen in het kader van dit programma is gebleken dat systematisch aandacht moet worden besteed aan de genderproblematiek en dat waar mogelijk genderstatistieken moeten worden opgesteld. Deze aandacht heeft betrekking op *gendermainstreaming*, waarmee wordt beoogd de genderdimensie in alle onderdelen van het overheidsbeleid te integreren.

Het BISA wil bijdragen aan deze inspanning om deze genderaanpak te versterken. Deze dimensie lijkt transversaal voor alle statistische uitdagingen van het BISA. Ze wordt daarom niet als een afzonderlijk thema of een afzonderlijke uitdaging beschouwd. Het BISA zal deze genderbenadering in al zijn inhoud, acties en werkzaamheden ondersteunen.

4.

HOE GAAN WE DEZE STATISTISCHE UITDAGINGEN AAN?

Om de drie grote uitdagingen het hoofd te kunnen bieden, moeten passende middelen en methoden worden ingezet. In de programmering voor 2023-2026 zal het BISA bijzondere aandacht besteden aan drie hefbomen.

4.1. Een passende geografische opsplitsing verzekeren

De hoge bevolkingsdichtheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bemoeilijkt het onderzoek, zoals dat ook in andere grootstedelijke agglomeraties het geval is. De administratieve indeling van het Gewest in 19 gemeenten maakt het niet altijd mogelijk om in de statistische analyse rekening te houden met de specificiteit van de territoriale entiteiten binnen de gemeenten (met name de wijken). Zo vertonen de wijken Matongé en Universiteit, alhoewel ze allebei in de gemeente Elsene liggen, aanzienlijke sociaal-economische verschillen die alleen zichtbaar worden bij een analyse op wijkniveau.

Het Gewest evolueert voortdurend en ziet binnen zijn gemeenten nieuwe territoriale entiteiten ontstaan. In dit verband zal het BISA erop toezien dat een passende geografische indeling wordt gehanteerd, op basis van gemeenten, wijken, sectoren of een andere relevante nieuwe indeling, altijd met eerbied voor de privacy van de inwoners van het Gewest. Deze indeling moet ook rekening houden met de realiteit van de gebouwenpark en huisvestingssituatie in de rand van het Brussels Gewest.

4.2. Beter op crisissen reageren door de samenwerking te versterken

De ervaring met de COVID-19-pandemie heeft het cruciale belang aangetoond van een snelle toegang tot recente en betrouwbare statistische gegevens en van een goede samenwerking tussen de verschillende leveranciers van statistieken (intra- en interregionaal).

Op basis van de lessen die uit de gezondheids crisis zijn getrokken, zal het BISA de samenwerking met de federale, regionale en communautaire statistische partners, het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS), het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en de Brusselse gegevensleveranciers voortzetten en versterken. Deze monitoring en samenwerking zullen het vermogen van het Instituut om crisissen te volgen bevorderen, zodat het beleid er snel een antwoord op kan vinden.

Deze partnerschappen moeten ook worden gezien als een gelegenheid om de ontwikkeling (definitie, methodologie, ...) en/of verzameling van statistieken waar nodig te bespreken of te herzien (bijvoorbeeld huisvestings- of mobiliteitsstatistieken).

4.3. De technische infrastructuur verbeteren

De nieuwe statistische uitdagingen die uit de Brusselse problematiek naar voren komen, vereisen een infrastructuur, met name op het vlak van de informatica, die aangepast is aan de ontwikkeling en de productie van statistieken, en die gelijke tred houdt met de statistische ontwikkelingsmethoden.

Het Instituut zal daarom verder werken aan de constructie van een datawarehouse. De voornaamste doelstellingen zijn:

- › de statistische gegevens centraliseren en integreren;
- › de kruising van de statistische gegevens faciliteren;
- › de gegevensverwerking en het genereren van statistische tabellen en grafieken automatiseren.

Het Instituut zal ook de mogelijkheden van Big Data en nieuwe methoden voor het verzamelen van gegevens, zoals webscraping, onderzoeken.

Dit zal gebeuren met inachtneming van de veiligheid van de statistische gegevens en de toepasselijke wettelijke voorschriften (AVG, wet betreffende de openbare statistieken enz.).

5. DE STATISTISCHE BASISOPDRACHTEN

5.1. De productie van de bestaande statistieken

Het waarborgen van de continuïteit van de productie van de bestaande statistieken is een fundamentele taak van een statistische autoriteit. De verschillende gebruikers van de statistieken zijn afhankelijk van het onderhoud en de regelmatige bijwerking van de statistische reeksen die zij regelmatig gebruiken.

Het BISA produceert statistieken:

- › ofwel binnen het Instituut zelf (Tabel 1);
- › ofwel in samenwerking met andere producenten van statistieken (Tabel 2).

De statistieken worden geproduceerd op het niveau van het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ze kunnen ook beschikbaar zijn op het niveau van de gemeenten, de wijken of statistische sectoren. Deze geografische uitsplitsing van de statistieken is gebaseerd op de beschikbaarheid van de gegevens en hun statistische relevantie (representativiteit, betrouwbaarheid enz.).

De statistische productie geschiedt op onafhankelijke, kwalitatieve en transparante wijze. De geproduceerde statistieken worden verspreid via de website van het BISA en de website van de Wijkmonitoring.

De statistieken die op recurrente basis worden geproduceerd en voor de periode 2023-2026 zijn gepland, worden in de onderstaande tabellen samengevat en per thema gepresenteerd.

TABEL 1: Interne productie van statistieken bij het BISA

THEMA'S	NAAM	INHOUD	GEBRUIKTE BRONNEN	GEOGRAFISCHE SCHAAL	FREQUENTIE
Bevolking	Huishoudens	Private huishoudens, collectieve huishoudens, grootte, gemiddelde grootte, type, posities binnen het huishouden, geslacht, dichtheid enz.	Statbel (Rijksregister)	Secteur statistique	Jaarlijks
	Loop van de bevolking	Geboorten, sterfgevallen, interne migraties, internationale migraties per geslacht, nationaliteitsgroep van de migrant enz.	Statbel (Rijksregister)	Gemeente (UAL2)	Jaarlijks
	Stock van de bevolking	Leeftijdsstructuur per geslacht, demografische coëfficiënten, huidige nationaliteit, geboortenationaliteit, nieuwe inwoners enz.	Statbel (Rijksregister)	Secteur statistique	Jaarlijks
Inkomens en uitgaven van de huishoudens	Inkomen na belastingen	Inkomen na belastingen, gemiddeld en mediaan inkomen.	Statbel (Fiscale statistiek van de inkomens)	Wijk (WM)	Jaarlijks
	Mediaan belastbaar inkomen der aangiften	Mediaan belastbaar inkomen der aangiften.	Statbel (Fiscale statistiek van de inkomens)	Wijk (WM)	Jaarlijks
	Equivalent totaal netto belastbaar inkomen	Totaal netto belastbaar inkomen, aangepaste consumptie-eenheid, 'reële' huishoudens, gemiddelde, mediaan.	Statbel (Fiscale statistiek van de inkomens & RR)	Wijk (UAL2)	Jaarlijks

THEMA'S	NAAM	INHOUD	GEBRUIKTE BRONNEN	GEOGRAFISCHE SCHAAL	FREQUENTIE
Jonge kinderen	Kinderopvang-schaalvoorzieningen voor jonge kinderen	Aantal kinderopvangvoorzieningen en plaatsen, per opvangtype, opvangvorm, vergunningsinstelling, subsidiëring/tarief en toegankelijkheid.	Kind en Gezin, Office de la Naissance et de l'Enfance	Wijk (WM)	Jaarlijks
Onderwijs	Verplaatsingen van leerlingen tussen het BHG en de rest van het land	Onderwijsniveau, plaats van schoolgaan en woonplaats.	Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap	Wijk (WM)	Jaarlijks
	Onderwijspersoneel	Aantal leerkrachten, geslacht, leeftijd, anciënniteit, bezit van een pedagogische titel enz.	Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap	Gewest (NUTS1)	Jaarlijks
	Schoolbevolking	Onderwijsniveau, types, studiedomeinen, geslacht enz.	Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap	Gemeente (UAL2)	Jaarlijks
	Schoolachterstand	Aantal leerlingen per jaren schoolachterstand, niveau, oriëntatie en geslacht volgens de plaats van schoolgaan of de woonplaats.	Franse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschap	Gemeente (UAL2)	Jaarlijks
Arbeidsmarkt	Tewerkstelling bij Europese en internationale instellingen in België	Aantal arbeidsplaatsen per categorie van werkgevers, geslacht, leeftijdsgroep, nationaliteit, woonplaats, plaats van tewerkstelling.	BISA (Telling)	Gemeente (UAL2)	Jaarlijks
Toerisme en Cultuur	Subregionale statistieken van het toerisme	Overnachtingen, aankomsten, soort accommodatie, doel van de reis, land van ingezetenschap van de toerist enz.	Statbel (Enquête toerisme en hotelwezen)	Gemeente (UAL2)	Jaarlijks

TABEL 2: Bestaande statistische productie die in het kader van de samenwerkingen wordt uitgevoerd

THEMA'S	NAAM	INHOUD	ANDERE PARTNERS	RUIMTELIJKE OPSPLITSING	FREQUENTIE
Economie	Gewestelijke economische statistieken	Uitvoer en invoer van goederen en diensten, consumptie-uitgaven van de huishoudens, openbare besturen en IZW's, spaarquote van de huishoudens.	NBB, IWEPS, SVR-DKB	Gewest (NUTS1)	Jaarlijks
Economie; Arbeidsmarkt	Gewestelijke economische vooruitzichten	bbp, toegevoegde waarde, BIVA (bruto investeringen in vaste activa), lonen, tewerkstelling, productiviteit, enz.	FPB, IWEPS, SVR-DKB	Gewest (NUTS1)	Jaarlijks

5.2. De verspreiding van de bestaande statistieken

De instrumenten voor de verspreiding van de statistieken die hier worden gepresenteerd, zijn uitsluitend die van het BISA. Het belangrijkste verspreidingskanaal van het BISA is de website bisa.brussels, waar alle statistieken en publicaties gratis kunnen worden geraadpleegd en gedownload.

Concreet verspreidt het BISA zowel zijn eigen statistieken als de openbare statistieken die door andere instellingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden ontwikkeld (Statbel, Nationale Bank van België, Federaal Planbureau, Leefmilieu Brussel, Mobiliteit Brussel, Actiris, Steunpunt Werk, OGW, enz.). In het laatste geval is het BISA verantwoordelijk voor de verzameling en centralisatie. De gebruikers hebben toegang tot statistische tabellen op de website van het BISA en tot cartografische indicatoren op de website van de Wijkmonitoring, www.wijkmonitoring.brussels.

De statistieken worden maandelijks bijgewerkt. Zodra de gegevens beschikbaar zijn, worden ze verwerkt en omgezet in statistische tabellen. Elke laatste donderdag van de maand worden de bijgewerkte statistische tabellen gepubliceerd op de website van het BISA. De verspreiding van de statistische gegevens op de website van het BISA is dus gedeeltelijk afhankelijk van de regelmaat van de informatie die nodig is om ze op te stellen. Met dit voorbehoud toont de onderstaande kalender (Tabel 3) ter informatie de maanden waarin de statistieken op de website van het BISA worden gepubliceerd en die de gebruiker kan verwachten.

Het volstaat niet statistieken te verspreiden. Men moet deze cijfertabellen immers ook kunnen begrijpen. Het is essentieel dat de statistieken worden verklaard. Het BISA maakt daarom gebruik van verschillende instrumenten voor een goed begrip en een correcte interpretatie van de gepubliceerde cijfers:

- › de statistieken die op de website van het Instituut worden gepubliceerd, gaan vergezeld van een gedetailleerde beschrijving van de berekeningsmethode die voor elke statistiek is gebruikt;
- › de indicatoren van de Wijkmonitoring gaan vergezeld van toelichtende fiches;
- › er worden regelmatig thematische analyses gepubliceerd.

In een wereld met steeds meer informatie is het belangrijk om ervoor te zorgen dat de boodschap haar publiek bereikt. Het is dus ook belangrijk dat de potentiële gebruikers van de beschikbare statistieken worden geïnformeerd. Daartoe maakt het BISA gebruik van verschillende communicatiemiddelen: sociale netwerken (Facebook, LinkedIn, Twitter), nieuwsbrieven, persberichten, deelname aan evenementen enz.

TABEL 3: Voorlopige kalender van de statistieken⁵

THEMA / SUBTHEMA	GESCHATTE MAAND VAN PUBLICATIE											
	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Bevolking												
Jaarlijkse evolutie												
Leeftijdsstructuur												
Nationaliteiten												
Huishoudens												
Loop van de bevolking												
Bevolkingsprojecties												
Inkomens en uitgaven van de huishoudens												
Fiscale statistiek van de inkomens												
Huishoudbudgetenquête (om de 2 jaar)												
Gewestelijke rekeningen												
Lonen												
Bestaansonzekerheid en sociale bijstand												
Recht op maatschappelijke integratie												
Andere vormen van sociale bijstand												
Gezondheid												
Geboortes, levensverwachting en sterfte												
Aanbod van gezondheidszorg en huisvestingsaanbod voor ouderen												
Gezondheidstoestand en medische praktijken												
Jonge kinderen												
Kinderopvangvoorzieningen voor jonge kinderen												
Onderwijs												
Schoolbevolking												
Schoolinstellingen												
Herkomst-bestemming van de leerlingen												
Schoolloopbaan												
Onderwijspersoneel												
Arbeidsmarkt												
Bevolking op beroepsactieve leeftijd												
Werkloosheid												
Werkende beroepsbevolking												
Binnenlandse werkgelegenheid												
Kenmerken van de tewerkstelling												
Inkomen uit arbeid												
Gewestelijke economische vooruitzichten												
Economie												
Economische activiteit												
Ondernemingen												
Conjunctuur												
Gewestelijke economische vooruitzichten												

5 Deze kalender geeft, ter informatie, de publicatiedatum van de statistieken op de website van het BISA, zoals die in het verleden zijn waargenomen.

THEMA / SUBTHEMA	GESCHATTE MAAND VAN PUBLICATIE											
	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Onderzoek en technologie												
Onderzoek en ontwikkeling						■				■		
Technologie		■	■									
Innovatie												■
Overheidsfinanciën												
Financiën van de Gemeenschappen en Gewesten		■			■							
Financiën van lokale overheden	■											
Financiën van de Brusselse OCMW's			■									
Gewestelijke economische vooruitzichten						■						
Ruimtelijke ordening en vastgoed												
Bodembezetting		■										
Gebouwenpark van woongebouwen en niet-woongebouwen						■				■		
Premies en toelagen bestemd voor huisvesting				■								
Industrieparken en -terreinen						■						
Socialewoningbestand			■								■	
Milieu en energie												
Leefmilieu en grondgebied			■	■				■				
Milieu en maatschappij								■				
Energie					■			■				
Mobiliteit en vervoer												
Voertuigen en wegennet	■		■						■			
Actieve mobiliteit									■			
Collectief en gedeeld vervoer									■			
Goederenvervoer				■								
Verkeersveiligheid					■	■						
Verplaatsingsgewoonten					■							■
Veiligheid												
Criminaliteit en politiepersoneel									■	■		
Verkeersveiligheid					■	■						
Interventie van de DBDMH				■								
Toerisme en cultuur												
Toerisme							■					
Cultuur		■										
Verkiezingen												
Gemeenteraden (om de 6 jaar)						■						
Parlement van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (om de 5 jaar)						■						
Vlaams Parlement (om de 5 jaar)						■						
Federale verkiezingen (Kamer en Senaat) (om de 5 jaar)						■						
Europees Parlement (om de 5 jaar)						■						

Betekenis van de gebruikte kleurcode: ■ Jaarlijkse (of maandelijke) updates ■ Updates om de twee jaar of nog minder frequent

6. WETTELIJKE CONTEXT

Het Besluit van 26 november 2015 betreffende de coördinatie van de gewestelijke statistiek en de werking van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse stelt het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse aan als statistische autoriteit van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

KADER 3: wat is een statistische autoriteit?

Een statistische autoriteit is verantwoordelijk voor de ontwikkeling, productie en verspreiding van openbare statistieken. Ze wordt georganiseerd door een wet, decreet of ordonnantie en aangesteld door een regering. Ze is onderworpen aan het statistische geheim en moet de goede statistische praktijken eerbiedigen (meer informatie in het kaderstuk "Statistische beginselen").

Het BISA is een van de vier statistische autoriteiten in België. De andere drie zijn:

-
 › op federaal niveau, het **Directoraat-generaal Statistiek van de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie** (Statbel),
-
 › in het Vlaams Gewest, de **Vlaamse Statistische Autoriteit** (VSA),
-
 › in het Waals Gewest, het **Institut wallon de l'Évaluation, de la Prospective et de la Statistique** (IWEPS).

Ze maken samen deel uit van het **Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS)**⁶.

Volgens de Ordonnantie van 3 april 2014 betreffende de gewestelijke statistiek moet door het BISA, in samenwerking met het Gewestelijk Technisch Comité voor Statistiek en Analyse (GTCS), een "geïntegreerd statistisch meerjarenprogramma worden voorbereid, dat de inventaris van de huidige statistische productie en de behoeften inzake statistiek en analyse op gewestelijk vlak omvat" en de follow-up en de bijwerking ervan worden verzekerd (artikel 11)

Artikel 10 van het besluit van 26 november 2015 betreffende de coördinatie van de gewestelijke statistiek en de werking van het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse bepaalt dat het Instituut dit meerjarenprogramma aan de Brusselse Regering en aan de Wetenschappelijke Raad van het BISA bezorgt.

Dit statistisch meerjarenprogramma zal als leidraad dienen voor het opstellen van de verschillende jaarprogramma's van het Instituut:

- › het jaarprogramma van de statistische autoriteit;
- › de Brusselse bijdrage aan het geïntegreerd statistisch programma van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS).

Dit meerjarenprogramma is op het niveau van Brussel geïnspireerd op de strategische doelstellingen van het Europees Statistisch Meerjarenprogramma (2021-2027), namelijk:

- › hoogwaardige statistische informatie verstrekken over (i) de Economische en Monetaire Unie, de globalisering en de handel, (ii) de interne markt, de innovatie en de digitale transformatie, (iii) de Europese sokkel van sociale rechten, (iv) de doelstellingen op het gebied van duurzame ontwikkeling, (v) economische, sociale en territoriale samenhang;
- › de communicatie over Europese statistieken en hun waarde voor de bestrijding van desinformatie verbeteren;
- › intensiever gebruikmaken van nieuwe digitale gegevensbronnen;
- › de partnerschappen en de statistische samenwerking uitbreiden.

⁶ Het IIS verenigt de vier statistische autoriteiten, naast het Federaal Planbureau, de Nationale Bank van België en de FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie. Voor meer informatie: samenwerkingsakkoord van 15 juli 2014 tussen de Federale Staat, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad en de Franse Gemeenschapscommissie betreffende de nadere regels voor de werking van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 20 oktober 2014).

Tot slot eerbiedigt dit meerjarenprogramma de beginselen van de Europese verordening betreffende de Europese statistiek (Verordening nr. 223/2009, gewijzigd bij Verordening nr. 2015/759) en de Praktijkcode voor Europese Statistieken.

KADER 4: **statistische beginselen**

Professionele onafhankelijkheid: de ontwikkeling, productie en verspreiding van statistieken moeten op onafhankelijke wijze geschieden, met name ten aanzien van de keuze van de te gebruiken technieken, definities, methoden en bronnen en het tijdstip en de inhoud van alle vormen van verspreiding, zonder inmenging van politieke of andere belangengroepen of communautaire of nationale instanties.

Onpartijdigheid: de ontwikkeling, productie en verspreiding van statistieken moeten op neutrale wijze geschieden en alle gebruikers moeten gelijk worden behandeld.

Objectiviteit: de ontwikkeling, productie en verspreiding van statistieken moeten op stelselmatige, betrouwbare en onbevooroordeelde wijze geschieden; dat betekent dat beroepsregels en ethische normen moeten worden nageleefd en dat het gevolgde beleid en de gehanteerde praktijken transparant voor de gebruikers en geënquêteerden moeten zijn.

Betrouwbaarheid: de statistieken moeten de realiteit die zij dienen weer te geven zo getrouw, accuraat en consistent mogelijk meten, wat betekent dat bij de keuze van bronnen, methoden en procedures wetenschappelijke criteria moeten worden toegepast.

Statistische geheimhouding: vertrouwelijke gegevens betreffende individuele statistische eenheden die direct voor statistische doeleinden of indirect uit administratieve of andere bronnen zijn verkregen, moeten worden beschermd, wat betekent dat het verboden is de verkregen gegevens voor niet-statistische doeleinden te gebruiken of ze op onrechtmatige wijze openbaar te maken.

Kosteneffectiviteit: de kosten voor de productie van statistieken moeten evenredig zijn aan het belang van de resultaten en de nagestreefde voordelen, de middelen moeten optimaal worden gebruikt en de enquêtedruk moet zo gering mogelijk worden gehouden. Waar mogelijk moeten de gevraagde gegevens onmiddellijk uit beschikbare bestanden of bronnen opvraagbaar zijn.

Bron: Uittreksel uit artikel 2 van Verordening (EG) nr. 223/2009 van het Europees Parlement en de Raad, gewijzigd bij Verordening (EU) nr. 2015/759 betreffende de Europese statistiek.

